

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Cdo/144/2020
Identifikačné číslo spisu: 4318202151
Dátum vydania rozhodnutia: 28.10.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Peter Brňák
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:4318202151.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne Allianz - Slovenská poisťovňa, a.s., so sídlom v Bratislave, Dostojevského rad 4, IČO: 00 151 700, proti žalovanému J. A., bytom A. XXX, o 5 625,70 € s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Levice pod sp. zn. 14C/19/2018, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 29. marca 2019 sp. zn. 5Co/65/2019, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žalobkyni náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Nitre rozsudkom z 29. marca 2019 sp. zn. 5Co/65/2019 potvrdil napadnutý rozsudok Okresného súdu Levice z 26. novembra 2018 č. k. 14C/19/2018-87, ktorým súd prvej inštancie uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobkyni 5 625,70 € do troch dní od právoplatnosti rozsudku a žalobkyni priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.
2. Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu podal dovolanie žalovaný, pri podaní ktorého nebol zastúpený advokátom a ktoré bolo spísané samotným žalovaným.
3. Uznesením z 21. augusta 2019 č. k. 14C/19/2018-159 súd prvej inštancie vyzval dovolateľa, aby v lehote 45 dní od jeho doručenia odstránil vadu dovolania podľa § 429 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), poučil ho o následku neodstránenia tejto vady povinného právneho zastúpenia, ktorým je odmietnutie dovolania a ohľadom ustanovenia bezplatného advokáta odkázal žalovaného na Centrum právnej pomoci.
4. Dovolateľ po niekoľkonásobnom predĺžení stanovenej lehoty predložil súdu splnomocnenie udelené advokátke Mgr. Ivete Števkovej na svoje zastupovanie v dovolacom konaní a doručil súdu dovolanie podpísané touto právnou zástupkyňou.

5. Žalobkyňa vo vyjadrení k dovolaniu žalovaného uviedla, že do práva na spravodlivý proces nepatrí právo strany sporu, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov ani právo na to, aby bola strana v spore úspešná a aby všeobecný súd rozhodol v súlade s jej požiadavkami a právnymi názormi. Navyše žalovaný skutočnosti uvedené v dovolaní namietal už v odvolaní, odvolací súd sa však s jeho tvrdeniami nestotožnil. Navrhla, aby dovolací súd dovolanie žalovaného ako neprípustné odmietol.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie bolo podané v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť.

7. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom procese zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011). Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, je otázkou zákonnosti a jej riešenie patrí do výlučnej právomoci najvyššieho súdu (m. m. napr. IV. ÚS 35/02, II. ÚS 324/2010, III. ÚS 550/2012).

8. Aby dovolanie vyvolalo zamýšľané právne následky a dovolací súd mohol uskutočniť meritórny dovolací prieskum a dovolanie vecne prejednať, musia byť splnené všetky podmienky jeho prípustnosti. Civilný sporový poriadok vyžaduje, aby dovolanie bolo podané na to oprávnenou osobou (§ 424 až § 426 CSP), v zákonom stanovenej lehote (§ 427 CSP), smerovalo proti prípustnému predmetu dovolania (§ 419 až § 423 CSP) a splňalo zákonom vyžadované náležitosti vrátane osobitnej podmienky povinného zastúpenia advokátom v dovolacom konaní (§ 428 a § 429 CSP). Podmienky prípustnosti dovolania sú vzájomne previazané; pre úspešné uplatnenie tohto mimoriadneho opravného prostriedku musia byť splnené nielen všetky kumulatívne, ale zároveň súčasne.

9. Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP). Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je a/ dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b/ dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c/ dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

10. Z citovaných ustanovení vyplýva, že právna úprava civilného sporového konania účinná od 1. júla 2016 naďalej vyžaduje, aby bol dovolateľ (okrem prípadov, na ktoré sa vzťahuje § 429 ods. 2 CSP) zastúpený advokátom. Na rozdiel od predchádzajúcej právnej úpravy (navyše) požaduje, aby aj podané dovolanie bolo spísané advokátom.

11. Postup súdu prvej inštancie v prípade nespĺnenia osobitnej podmienky dovolacieho konania (§ 429 ods. 1 CSP) upravuje § 436 ods. 1 CSP, podľa ktorého vtedy, keď má dovolanie vady podľa § 429 CSP a dovolateľ nebol riadne o povinnosti podľa § 429 CSP poučený v odvolacom konaní, súd prvej inštancie vyzve dovolateľa na odstránenie vád a poučí ho o následkoch neodstránenia vád dovolania.

12. Z obsahu spisu predloženého najvyššiemu súdu na základe dovolania žalovaného vyplýva, že dovolateľ nemá právnické vzdelanie a nejde o žiadny z prípadov, na ktorý sa vzťahuje § 429 ods. 2 CSP. Dovoláním napadnuté rozhodnutie obsahuje riadne poučenie odvolacieho súdu o lehote na podanie dovolania, jeho náležitostiach i potrebe zastúpenia dovolateľa v dovolacom konaní (§ 393 ods. 1 CSP v

spojení s ustanovením § 429 CSP).

13. Ustanovenie § 436 ods. 1 CSP predstavuje jedinú (výnimočnú) procesnú situáciu, v ktorej súd prvej inštancie prihliada na existenciu vád dovolania a dovolateľa vyzýva na ich odstránenie. Tento postup súdu prvej inštancie sa týka výlučne vád dovolania v zmysle § 429 ods. 1 CSP a ich výskytu v prípade absencie (alebo nedostatočného) poučenia dovolateľa odvolacím súdom.

14. Procesná situácia, pri ktorej súd prvej inštancie prihliada na vady dovolania a dovolateľa vedie k ich odstráneniu, nenastáva v prípade existencie vád podľa § 429 CSP vtedy, keď bol dovolateľ riadne poučený odvolacím súdom o náležitostiach dovolania a zastúpení dovolateľa v dovolacom konaní (rovnako táto situácia nenastáva pri zistení iných vád, než sú vady dovolania v zmysle § 429 CSP). V takom prípade súd prvej inštancie dovolateľa nevyzýva na odstránenie vád dovolania a spis bez ďalšieho predloží na rozhodnutie dovolaciemu súdu.

15. V prejednávanej veci z obsahu spisu vyplýva, že žalovaný napadol dovolaním uznesenie Krajského súdu v Nitre z 29. marca 2019 sp. zn. 5Co/65/2019. Predmetné rozhodnutie, ktoré podľa doručenky prevzal 20. júna 2019, obsahuje riadne poučenie o prípustnosti dovolania, lehote na podanie dovolania, o náležitostiach dovolania a povinnom zastúpení advokátom v dovolacom konaní (§ 393 ods. 1 CSP). Dovolanie žalovaného bolo adresované dovolaciemu súdu a odovzdané na poštovú prepravu 8. júla 2019. Dovolateľ pri jeho podaní nebol zastúpený advokátom a dovolanie nebolo ani advokátom spísané. Napriek tejto skutočnosti súd prvej inštancie v rozpore s ustanovením § 436 ods. 1 CSP prihliadol na vadu dovolania podľa § 429 CSP a uznesením z 21. augusta 2019 č. k. 14C/19/2018-159 vyzval dovolateľa na jej odstránenie. Následne na výzvu súdu dovolateľ po niekoľkonásobnom predĺžení stanovenej lehoty predložil súdu (25. novembra 2019) splnomocnenie na svoje zastupovanie v dovolacom konaní udelené advokátke Mgr. Ivete Števkovej a doručil dovolanie so všetkými náležitosťami v zmysle § 428 a § 429 CSP.

16. Aby boli splnené všetky podmienky prípustnosti dovolania a dovolací súd mohol uskutočniť meritórny dovolací prieskum, je procesnou povinnosťou dovolateľa podať a formulovať svoje dovolanie tak, že pri zachovaní podmienky včasnosti jeho podania zároveň bude splnená podmienka náležitostí dovolania vrátane povinného právneho zastúpenia v zmysle § 429 CSP. To znamená, že ak nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu, dovolateľ je povinný v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu, ktoré dovolaním napáda (§ 427 ods. 1 CSP), podať dovolanie právne perfektné, t. j. spĺňajúce všetky zákonom požadované náležitosti v zmysle § 428 a § 429 CSP; prípadne vady už podaného dovolania v tejto lehote odstrániť tak, aby všetky zákonom požadované náležitosti spĺňalo. (Jediná výnimočná procesná situácia, kedy súd poskytne dovolateľovi dodatočnú lehotu na odstránenie vád, sa týka výlučne vady podľa § 429 ods. 1 CSP, a to len za predpokladu absencie resp. nedostatočného poučenia dovolateľa odvolacím súdom; o takúto situáciu ale v prejednávanej veci nejde). Opačný záver, podľa ktorého by pre právne relevantné uplatnenie tohto mimoriadneho opravného prostriedku pri zachovaní stanovenej dvojmesačnej dovolacej lehoty postačovalo len podanie akéhokoľvek blanketného, neúplného, nesprávneho alebo nezrozumiteľného dovolania a dovolateľ by mohol vady takéhoto dovolania účinne odstraňovať aj po uplynutí tejto lehoty (až do rozhodnutia dovolacieho súdu), je v rozpore s koncepciou prísneho režimu koncentrácie sporového konania, ktorá sa vzťahuje na inštitút dovolania upravený Civilným sporovým poriadkom (porov. § 430, § 434, § 427 ods. 1 v spojení s § 436 ods. 1 a contrario CSP), ako aj s ustanoveniami zákona vymedzujúcimi podmienky prípustnosti dovolania (§ 419 až § 435 CSP).

17. Pokiaľ dovolateľ podal dovolanie nespĺňajúce zákonom požadované náležitosti, resp. ich nedostatky do uplynutia lehoty na podanie dovolania neodstránil (nejde o procesnú situáciu predpokladanú ustanovením § 436 ods. 1 CSP), podmienky prípustnosti dovolania neboli splnené úplne, čím vznikol právny následok v podobe neprípustnosti dovolania, na ktorom nemôže ďalšie konanie dovolateľa nič zmeniť. Ani nesprávny procesný postup súdu prvej inštancie v podobe výzvy na odstránenie vád dovolania, na vydanie ktorej neboli splnené podmienky, nemohol prelomiť všeobecne záväzné ustanovenia zákona o podmienkach prípustnosti dovolania a týmto spôsobom dovolateľovi de facto

poskytnúť právne ničím neodôvodnenú výhodu v podobe predĺženia lehoty na podanie dovolania spĺňajúceho všetky potrebné náležitosti. Na uvedenom nemôže nič zmeniť ani skutočnosť, že dovolateľ sa (hoci v dobrej viere) riadil takouto nesprávnou výzvou súdu a v stanovenej lehote jej v plnej miere vyhovel, pretože už raz vzniknutý právny následok neprípustnosti dovolania nemožno akýmkoľvek ďalším konaním súdu či strany zvrátiť a dovedy neprípustné dovolanie „sprípustniť“.

18. Vo vzťahu k posúdeniu prípustnosti dovolania žalobcu najvyšší súd poukazuje tiež na skutočnosť, že na rokovaní občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu, ktoré sa uskutočnilo 16. septembra 2020, bolo prijaté rozhodnutie, ktorého právna veta znie: „Spísanie dovolania advokátom je obligatórnou podmienkou dovolacieho konania, ktorá musí byť splnená už pri podaní dovolania, resp. jej nedostatok musí byť odstránený do uplynutia zákonnej lehoty na podanie dovolania“ (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 18. decembra 2019 sp. zn. 4Cdo/190/2019).

19. Obdobne Ústavný súd Slovenskej republiky v uznesení sp. zn. IV. ÚS 489/2018, publikovanom v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky pod č. 79/2018, vyslovil, že ak obligatórnou náležitosťou dovolania je podľa druhej vety § 429 ods. 1 Civilného sporového poriadku jeho spísanie advokátom, je potom logické, že nedostatok tejto podmienky možno odstrániť len v lehote na podanie dovolania, keďže ide o podmienku, ktorá musí byť splnená už pri jeho podaní.

20. Pokiaľ teda v prejednávanej spore dovolateľ podal v stanovenej lehote dovolanie s vadami podľa § 429 CSP a tieto boli dodatočne odstránené podaním doručeným súdu prvej inštancie 25. novembra 2019, teda zjavne po uplynutí lehoty na podanie dovolania (§ 427 ods. 1 CSP), dovolací súd uzatvára, že dovolateľ nebol právne zastúpený advokátom vo fáze podania dovolania a podal dovolanie, ktoré nebolo spísané advokátom, hoci bol o tejto osobitnej podmienke dovolacieho konania riadne poučený v odvolacom konaní. Podmienka povinného právneho zastúpenia dovolateľa advokátom nebola splnená úplne, počas celého dovolacieho konania, preto dovolací súd dovolanie žalovaného proti rozhodnutiu odvolacieho súdu odmietol podľa § 447 písm. e/ CSP, v zmysle ktorého dovolací súd odmietne dovolanie, ak neboli splnené podmienky podľa § 429 CSP.

21. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

22. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.